

Saksframlegg

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Kommunestyret	

Innbyggerforslag - Nei til Svarstad vindkraftverk, Larvik kommune

KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Innbyggerforslaget vedtas ikke.
2. Forslagstillerne oppfordres til å fremme sine synspunkter i tilknytning til at et eventuelt høringsforslag for Svarstad vindkraftverk legges ut til offentlig ettersyn.

Saksbehandler: Rådgiver Vilde Bergan

SAMMENDRAG:

Edel Østensen (leder av Motvind Vestfold) opprettet den 06.01.25 innbyggerforslaget "Nei til Svarstad vindkraftverk, Larvik kommune". Innbyggerforslaget ble overlevert Larvik kommune den 11.03.25, med 610 underskrifter.

Kommuneloven § 12-1 gir kommunens innbyggere en begrenset forslagsrett til kommunestyret. Kommunedirektøren vurderer at vilkårene i kommuneloven er oppfylt for dette innbyggerforslaget, og kommunestyret plikter dermed å ta stilling til forslaget.

Kommunedirektøren vurderer at det å vedta innbyggerforslaget vil avvike fra normal planprosess, og anbefaler derfor ikke en slik løsning. Innbyggerforslaget viser kun meningene og ønskene til en interessegruppe, mens utviklerne bak prosjektet og tilhengere av vindkraft ikke kommer til orde med sine synspunkter. Kommunedirektøren foreslår at innbyggerforslaget ikke vedtas og at forslagstillerne oppfordres til å fremme sine synspunkter i tilknytning til at et eventuelt høringsforslag for Svarstad solkraftverk legges ut til offentlig ettersyn.

HANDLINGSROM:

Lov om kommuner og fylkeskommuner § 12-1 Innbyggerforslag:

Innbyggerne i kommunen eller fylkeskommunen kan fremme forslag som gjelder kommunens eller fylkeskommunenes virksomhet. Kommunestyret eller fylkestinget plikter selv å ta stilling til forslaget hvis minst to prosent av innbyggerne står bak det. Likevel er 300 underskrifter i kommunen eller 500 i fylket alltid tilstrekkelig. Kommunestyret eller fylkestinget skal selv ta stilling til om det aktuelle forslaget gjelder kommunens eller fylkeskommunens virksomhet.

Kommunestyret eller fylkestinget skal selv ta stilling til forslaget senest seks måneder etter at det ble fremmet. Denne tidsfristen gjelder ikke hvis forslaget blir henvist til behandling i forbindelse med en pågående plansak etter plan- og bygningsloven. Forslagsstillerne skal informeres om vedtak som treffes, og om tiltak som gjennomføres som følge av forslaget.

I samme valgperiode kan det ikke fremmes forslag med samme innhold som et tidligere innbyggerforslag. Det kan heller ikke fremmes innbyggerforslag med samme innhold som en sak som er behandlet av kommunestyret eller fylkestinget i løpet av valgperioden. Kommunestyret eller fylkestinget skal selv ta stilling til om et forslag kan fremmes.

Et forslag som er fremmet etter reglene i denne paragrafen, og som blir nedstemt i kommunestyret eller fylkestinget, kan bare påklages dersom forvaltningsloven eller annen lov gir klagerett.

Kommunal- og distriktsdepartementet (daværende Kommunal- og moderniseringsdepartementet) har [en veileder for innbyggerforslag](#). Veilederen er skrevet til den tidligere kommuneloven, men når det gjelder bestemmelsene om innbyggerforslag er ikke loven endret.

Larvik kommunes "Reglement for kommunestyret, formannskapet, utvalgene og andre folkevalgte organer" (sist endret 15.6.2022 i sak KST-104/22)

3.14 Innbyggerforslag

Ved innbyggerforslag iht. kommuneloven § 12-1 bør det tilstrebes at dette tas opp til behandling i løpet av 3 måneder, således raskere enn den lovbestemte frist på 6 måneder. Slike innbyggerforslag etter § 12-1, krever i Larvik kommune minimum 200 underskrifter.

Endringer i energiloven og plan- og bygningsloven fra 1. juli 2023

Det kan ikke gis konsesjon for vindkraftanlegg på land før tiltaket er planavklart etter plan- og bygningsloven. Planavklaringen skal vanligvis gjøres ved at kommunen vedtar en områderegulering for vindkraftanlegget. Dette innebærer et krav om reell avklaring av arealbruken for vindkraftanlegg

etter plan- og bygningsloven. Kommunene kan stoppe private planforslag for vindkraftutbygging ved oppstart og undervegs i planarbeidet, og de kan kreve at tiltakshaver utarbeider områderegulering.

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

I kommuneplanutvalgets møte den 05.11.24 ble prosjektet Svarstad Vindkraftverk presentert av tiltakshaver Friskbris AS. Kommunen mottok et planinitiativ og anmodning til et oppstartsmøte den 12.11.24 fra Friskbris AS for vindkraftverket. Det aktuelle området ligger på Oppsalfjellet, et skogsområde sør for Svarstad. Kommunen inviterte til et oppstartsmøte den 10.01.25, men møtet ble utsatt på ubestemt tid etter ønske fra tiltakshaver.

Edel Østensen (leder av Motvind Vestfold) opprettet den 06.01.25 innbyggerforslaget "Nei til Svarstad vindkraftverk, Larvik kommune". Saken ble oversendt Larvik kommune den 11.03.25, med 610 underskrifter.

Kommuneloven § 12-1 gir kommunens innbyggere en begrenset forslagsrett til kommunestyret, og kommunestyret plikter å ta stilling til forslaget om det oppfyller vilkårene i lovverket.

Tiltakshaver (Friskbris AS) opplyser i en e-post til kommunen at de har utført en analyse av underskriftene i innbyggerforslaget, som viser at kun 58% av underskriftene (353) kan tilknyttes personer bosatt i Larvik kommune. Videre vurderer de *at det fremlagte vedtaksforslaget (jf. første setning i forslaget) ikke er tilstrekkelig utredet, verken faktisk eller rettslig, til at det danner et forsvarlig grunnlag for kommunalt vedtak, jf. kommuneloven § 13-1 tredje ledd.* Fullstendig e-post fra Friskbris AS er vedlagt saken.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER:

Innbyggerforslaget har isolert sett ingen direkte økonomiske konsekvenser. En eventuell realisering av Svarstad vindkraftverk utgjør derimot en potensiell inntektskilde for Larvik kommune via produksjonsavgift og muligheter for eiendomsskatt, privatrettslig avtale og lignende. Ved en eventuell politisk sak til kommuneplanutvalget hvor det skal tas stilling til prosjektet, vil en vurdering av potensielle kommunale inntekter være del av kommunedirektørens saksfremlegg.

KONSEKVENSER FOR BEFOLKNINGSVEKST, VERDISKAPING OG ØKT KOMPETANSE

Innbyggerforslaget har isolert sett ingen direkte konsekvenser for befolkningsvekst, verdiskaping og økt kompetanse. En eventuell realisering av Svarstad vindkraftverk utgjør derimot ny lokal kraftproduksjon. Tilgang til kraft er en avgjørende innsatsfaktor for nyetableringer og vekst i regionalt næringsliv.

MILJØFAKTORER

Innbyggerforslaget har isolert sett ingen direkte konsekvenser for miljøet. En eventuell realisering av Svarstad vindkraftverk vil ha påvirkning på miljøet - både positivt ved å bidra til mer fornybar kraftproduksjon, samt negativt i form av naturinngrep og -påvirkning i det aktuelle området. Kartlegging av miljøpåvirkning vil være del av konsekvensutredningen i forbindelse med en eventuell konsesjonssøknad.

KONSEKVENSER FOR BARN OG UNGE

Ikke vurdert.

ALTERNATIVE LØSNINGER:

Kommunestyret har myndighet til å vedta et generelt prinsippvedtak mot vindkraft i kommunen, eller deler av kommunen.

VURDERINGER OG KONSEKVENSER:

Kommunedirektøren vurderer at innbyggerforslaget "Nei til Svarstad vindkraftverk, Larvik kommune" oppfyller vilkårene i kommuneloven med følgende begrunnelse:

Kommuneloven gir kommunens innbyggere en begrenset forslagsrett til kommunestyret. Forslagsretten avhenger av at vilkårene i kommuneloven § 12-1 er oppfylt.

Det første vilkåret som må oppfylles er at forslaget må gjelde kommunens virksomhet. Det følger av plan- og bygningsloven § 12-1 tredje ledd at det ikke kan gis konsesjon for vindkraftanlegg på land før de overordnede arealmessige forutsetningene som er relevante for beslutningen om arealbruk for vindkraftanlegget er avklart i en områderegulering. Loven krever altså at planavklaringen skjer ved at kommunen vedtar en områderegulering som legger til rette for vindkraftanlegget. Kommunen kan kreve at tiltakshaver utarbeider forslaget til områdereguleringen, og kommunen kan stoppe private planforslag for områderegulering både ved oppstart og underveis i planarbeidet. Da vindkraftanlegg skal planavklares av vertskommunen etter plan- og bygningsloven, er kommunedirektørens vurdering at innbyggerforslaget gjelder kommunens virksomhet.

Det andre vilkåret som må oppfylles er at forslagsstillerne må være innbyggere i kommunen. Det mottatte innbyggerforslaget er underskrevet av 610 personer. Kommunedirektøren har ikke kontrollert bosettingsvilkåret, men legger til grunn at vilkåret er oppfylt.

Det tredje vilkåret som må være oppfylt er at forslaget må ha *tilstrekkelig støtte* fra innbyggere i kommunen. Kommunelovens krav er at minst 300 innbyggere har underskrevet forslaget. Oppfyllelse av kravet støttes av analysen fremlagt av Friskbris AS, som viser at 353 av de 610 underskriftene kommer fra innbyggere i Larvik kommune. Kommunedirektøren legger til grunn at vilkåret er oppfylt.

Det siste vilkåret som må være oppfylt er at forslag ikke har samme innhold som et tidligere innbyggerforslag i samme valgperiode, eller at innbyggerforslag ikke har samme innhold som en annen sak som er behandlet av kommunestyret i løpet av valgperioden. Kommunedirektørens vurdering er at dette vilkåret er oppfylt.

Kommunestyrets handlingsrom:

Når vilkårene er oppfylt, plikter kommunestyret å ta stilling til forslaget. I kommentarutgaven til Kommuneloven av Oddvar Overå og Jan Fridthjof Bernt fremgår det at:

Å «ta stilling til forslaget» betyr her at kommunestyret eller fylkestinget har forslaget på sakslisten i et møte, og treffer vedtak om hvordan man forholder seg til dette innenfor fristen i andre avsnitt. Det er imidlertid ikke noe krav om at det skal treffes et realitetsvedtak i saken. Kommunestyret må ta stilling til det forslaget som er fremsatt, men det er ikke tvunget til å velge mellom å treffe vedtak i overensstemmelse med dette eller å avvise det helt.

Det konkrete forslaget går ut på å stoppe prosjektet Svarstad vindkraftverk. Forslaget er formulert slik: "Vi, innbyggere i Larvik kommune, oppfordrer på det sterkeste kommunens politikere til å si et klart og tydelig NEI til vindkraftverk i vår vakre natur." Selv om oppfordringen til kommunens politikere ikke eksplisitt nevner prosjektet Svarstad vindkraftverk i forslaget, mener kommunedirektøren at forslaget må forstås slik da prosjektet er direkte referert til - både i overskrift og begrunnelse.

Kommunestyret kan vedta et prinsippvedtak mot vindkraftutbygging i hele eller deler av kommunen. I Kraftløftet for Vestfold og Telemark (LO og NHO, 2023) er det kartlagt en voldsom økning i kraftbehovet fra nytt og potensielt næringslivet i regionen fremover. I kunnskapsgrunnlaget påpekes det at "Uten økt tilgang på fornybar kraft og nett i Vestfold og Telemark går vi raskt i retning av kraftunderskudd, og arbeidsplassene, klimaomstillingen og konkurransekraften settes i spill". Kommunedirektøren vurderer at et prinsippvedtak mot vindkraft i kommunen vil sende feil signaler til næringslivet om regionens (og kommunens) vilje og evne til å tilby fornybar kraft til vekst og omstilling i næringslivet.

Kommuneloven § 12-1 har en egen bestemmelse for pågående plansaker, som kan leses som at kommunestyret kan *velge* mellom å behandle innbyggerforslaget eller å henvise forslaget til behandling i en "pågående plansak". I kommentarutgaven til Kommuneloven av Oddvar Overå og Jan Fridthjof Bernt fremgår det at:

Forslag knyttet til sak som inngår i en pågående planprosess etter plan- og bygningsloven vil mest hensiktsmessig behandles i forbindelse med denne. Plan- og bygningsloven 2008 har i §§ 11-12 og 11-13 bestemmelser om offentlig kunngjøring av oppstart av planarbeid, med forslag til planprogram, og i § 11-14 om offentlig høring om planforslag. Initiativforslag bør ikke behandles løsrevet fra denne sammenhengen, men behandles som et ledd i planprosessen. Det er derfor åpnet adgang til å gjøre unntak fra seksmånedersfristen i disse tilfellene.

Forarbeidene gir ingen veiledning om hva som menes med “pågående plansak”, men her mener kommunedirektøren at det må ses til pbl § 12-8 som regulerer hva som skjer “når planarbeidet igangsettes”. Kommunedirektøren mener at en planprosess først kan omtales som et “pågående planarbeid” etter at planoppstart er varslet. Siden det verken har vært avholdt oppstartsmøte eller varslet planoppstart for Svarstad vindkraftverk, er det kommunedirektørens vurdering at det ikke er en “pågående plansak”, og innbyggerforslaget kan ikke henvises til behandling i forbindelse med prosjektet.

Selv om Svarstad vindkraftverk ikke vurderes til å være en “pågående plansak” vil det å vedta innbyggerforslaget avvike så klart fra det som er normal planprosess, at kommunedirektøren ikke kan anbefale en slik løsning. Innbyggerforslaget viser bare meningene og ønskene til en interessegruppe, mens utviklerne bak prosjektet og tilhengere av vindkraft ikke kommer til orde med sine synspunkter. Kommunedirektøren foreslår derfor at innbyggerforslaget ikke vedtas, men at forslagstillerne oppfordres til å fremme sine synspunkter i tilknytning til at et eventuelt høringsforslag legges ut til offentlig ettersyn.

Vedlegg

E-post fra Friskbris AS

Innbyggerforslag - Nei til Svarstad vindkraftverk - Larvik kommune